

Enskilda Högskolan
Stockholm

Mall för källhänvisningar och bibliografi

Avdelningen för Mänskliga Rättigheter och
Demokrati

Innehållsförteckning

1.	INTRODUKTION	3
1.1.	KÄLLHÄNVISNING OCH BIBLIOGRAFI	3
1.2.	VARFÖR ANVÄNDS REFERENSER?	3
1.3.	PLAGIAT OCH FUSK	3
2.	AKADEMISKA REFERENSSYSTEM	4
2.1.	VILKET REFERENSSYSTEM SKA JAG VÄLJA?	4
3.	HARVARD	4
4.	OXFORD	20
5.	REFERENS AV CITAT	27
6.	PROGRAM FÖR REFERENSHANTERING	29
7.	PRIMÄR- OCH SEKUNDÄRKÄLLOR	29
8.	KÄLLKRITIK	30
9.	ATT REFERERA PÅ ENGELSKA	31
10.	ÖVRIGT	31

1. Introduktion

Akademiska arbeten kräver att all användning av källor redovisas. Här presenteras en guide för hur du skriver referenser till olika typer av material i den löpande texten.

Informationen i dokumentet bygger på en tidigare EHS mall för källhänvisning och bibliografi, men också inhämtade fakta från mallar på Södertörns högskola, Umeå Universitet, Karlstads Universitetsbibliotek, Stockholms universitet, Linnéuniversitet och Uppsala universitet.

1.1. Källhänvisning och bibliografi

Vad menas med källhänvisning och bibliografi? En källhänvisning är en referens till skrifter i den löpande texten medan en bibliografi (källförteckning) är en avslutande litteraturlista där textens alla källor räknas upp och förtydligas.

I källhänvisningen (referensen) utgår du ifrån ett akademiskt referenssystem och behöver inte lämna fullständiga uppgifter om källan, medan i bibliografin lämnar du fullständiga uppgifter om källan. Källorna i bibliografin ska uppges enligt bokstavsordning.

1.2. Varför används referenser?

När du skriver ett arbete på högskolan är det ett krav att du anger vilka källor du använt dig av. Det är viktigt att referera för att:

1. Tydligt visa på vad som är dina egna tankar, tolkningar och påståenden, och vad som är inhämtat från andra,
2. Motivera och underbygga dina egna resonemang som kommer att öka trovärdigheten i din text genom att hänvisa till andras vetenskapliga arbeten,
3. Läsaren ska på ett lätt sätt hitta tillbaka till ursprungskällan och läsa mer om ämnet eller kontrollera att dina uppgifter stämmer,
4. Använda någon annans idéer, påståenden och tolkningar utan att referera till källan innebär att du plagierar.

1.3. Plagiat och fusk

Att presentera tankar, idéer, påståenden och tolkningar i din text som är inhämtade från andra utan att referera till dem innebär att du plagierar en text. Alla högskolor ser allvarligt på plagiat, vilket bedöms som en form av fusk. Att referera andras uppgifter utan hänvisningar på grund av slarv, eller att medvetet undanhålla information om vilka källor material hämtats från, är alltid allvarligt. Om författaren samtidigt skapar sken av att själv ha utfört arbetet bakom texten så är han eller hon skyldig till plagiat. Det är också plagiat att låna någon annans uppslag, idé eller liknande, utan att ange källan. Det är givetvis inte plagiat att dela en

uppfattning med någon annan, eller använda ett allmänt känt perspektiv för att belysa något. Kunskap som kan betecknas som allmängods eller okontroversiell sakinformation behöver generellt sett inte nödvändigtvis beläggas. Är du osäker är det bättre att ange för många referenser än för få. Fastställt plagiat kan leda till avstängning från undervisning i upp till sex månader.

2. Akademiska referenssystem

Det finns flera olika system för att skriva referenser, men de två vanliga internationella system är Oxford- och Harvardsystemen. EHS (Avdelningen för Mänskliga Rättigheter och Demokrati) utgår ifrån Oxford och Harvardsystemen när uppsatsen skrivs på svenska, och Chicago Manual of Style referenssystem när uppsatsen skrivs på engelska. I slutet på dokumentet hittar du länk till en guide för hur du använder Chicago Manual of Style.

Källhänvisningar och bibliografi behöver följa enhetliga system och ska inte blandas. Om du väljer att använda dig av Harvardsystemet ska du göra det konsekvent genom hela uppsatsen och inte blanda med Oxford eller vice versa.

2.1. Vilket referenssystem ska jag välja?

Den stora skillnaden mellan referenssystemen är att Harvardsystemet anger källhänvisningar med författarnamn och utgivningsår (och sidnummer), medan Oxfordsystemet ger mer detaljerade uppgifter. Med Harvardsystemet skrivs källorna löpande i texten inom parentes och med Oxfordsystemet refereras till källorna med hjälp av fotnoter. Nedan följer en närmare beskrivning av båda systemen som du kan välja mellan.

3. Harvard

Harvardsystemet användes för första gången 1881 vid Harvard University. Harvard är inte en enhetlig stil utan kan användas på olika sätt och det är viktigt att använda en formalia och vara konsekvent genom hela texten. I denna mall hänvisar vi till ett sätt att använda Harvardstilen som gäller på EHS. Att använda Harvardstilen innebär att uppge delar av referensen inom parentes direkt i brödtexten. Harvardsystemet används som hänvisning i texten (källhänvisning) och en bibliografisk beskrivning (källförteckning), och kallas ofta för Författare-År-stilen (Author-date).

Harvard källhänvisning

I Harvardstilen består källhänvisningen av *författarens efternamn* följt av *utgivningsår* och *sidnummer* (författarens efternamn, årtal, kolon (:)) och sidnummer). OBS! viktigt att du använder ett långt bindestreck (–) mellan sidnummer, inte en kort (-). Källhänvisningen kan skrivas på två olika sätt:

1. Placera källhänvisningen direkt inom parentes efter den mening (meningar) där du med egna ord har sammanfattat vad någon annan har skrivit. Det är viktigt att tänka på att placeringen av källan ska vara innan sista punkten i meningen.

Exempel Författare-År-stilen

(Malmström & Agell 1997:87–88). (punkten sätts efter källhänvisningen)

Exempel 1 på källhänvisning i en mening:

Författarna menar att avtalet är ett oumbärligt instrument som har inom förmögenhetsrätten kallats för den dynamiska faktorn (Malmström & Agell 1997:87–88).

2. Det andra sättet är att du väver in författarna (källorna) i texten genom att nämna författaren/arna i själva texten och sammanfatta med egna ord vad hen har sagt. Direkt efter att du har nämnt författaren/arna i texten ska du uppge utgivningsår och sidnummer inom parentes, innan punkt.

Exempel 2 på källhänvisning i en mening

Malmström & Agell (1997:327) ger en utförlig beskrivning av myndighetsutövningen genom domstolarna.

Exempel 3 flera publikationer av samma författare utgivna samma år

Om en författare som du hänvisar till har två eller fler publikationer utgivna samma år lägger du till a, b, c o.s.v. omedelbart efter årtalet för att skilja de olika referenserna från varandra. Vilken referens som ska ha a eller b beror på titlarnas inbördes alfabetiska ordning. Det är viktigt att du särskiljer referenserna på samma sätt i referenslistan (genom att lägga till en bokstav efter årtalet).

Tidigare resultat bekräftade hypotesen (Duncan 2000a:167–169), men senare studier motbevisade den (Duncan 2000b:40–44).

Harvard bibliografi (källförteckning)

Bibliografen (källförteckningen) placeras längst bak i dokumentet men före eventuella bilagor. Dina referenser i bibliografen ska sorteras i en alfabetisk ordning och ge tillräckligt med information för att läsaren enkelt kan hitta de dokument du har använt i ditt arbete.

Exempel (om källan finns enbart på specifika sidor i en bok)

Roth, Hans Ingvar. (2021). *Diskriminering*. Lund. Studentlitteratur, S.67–77.

Exempel (om hela boken är källan)

Roth, Hans Ingvar. (2021). *Diskriminering*. Lund. Studentlitteratur.

Nedan följer en utförlig beskrivning av hur du refererar med Harvard i källhänvisningen och bibliografin.

Harvard källhänvisningar för olika typer av källor

- Källa med en författare

Exempel

(Nilsson 2010:40). *eller* Nilsson (2010:40) redogör för ...

- Källa med två eller tre författare

Exempel

(Fossum, Skantz & Katzeff 1997:25–31). *eller* Fossum, Skantz & Katzeff (1997:25–31) menar ...

- Källa med fyra eller fler författare

Om det finns fyra eller fler författare till samma bok skriver du i den löpande texten bara det första namnet och m.fl (med flera). På engelska används förkortningen et al. (latin *et alia* som betyder “och andra”).

Exempel

(Johnson m.fl. 2001:226) *eller* Johnson m.fl. (2001:226) framför att...

- Kapitel eller del i bok (samlingsverk/antologi)

Hänvisningen i texten görs med enbart kapitelförfattarens (-nas) efternamn, utgivningsår och sidhänvisning. Att källan är ett kapitel eller en del i en bok ska framgå av bibliografin.

Exempel

(Malmström & Agell 1997:87–88).

- **Tidskriftsartiklar**

Samma princip gäller för när man hänvisar till kapitel i en bok som för tidskriftsartiklar, dvs. artikelns författare följt av år inom parentes.

Exempel

Lundmark, Linda. (2005).

- **Webbsidor**

När du ska hänvisa till en webbsida ska du uppge upphovsman, år webbsidan uppdaterades samt eventuellt sidnummer (sidnummer saknas oftast för webbsidor).

Ange författaren (upphovsman) i första hand om det framkommer vem det är. Om det inte finns någon författare, så ange institution t.ex. myndighet organisation eller företag. Om det saknas författare och institution kan du i sista hand ange webbsidans rubrik som uppslagsord.

I löpande text:

(Socialstyrelsen 2017)

Om årtal saknas på webbsidan skrivs istället u.å. =utan årtal inom parentes.

I löpande text:

(Socialstyrelsen u.å.)

När du vill hänvisa till flera sidor från samma webbplats, bör du använda den exakta adressen för varje sida. Källor som har samma författare och årtal kan särskiljas genom att lägga till en liten bokstav (a,b,c etc.) efter året inom parentes. Vilken referens som skall ha **a** eller **b** beror på titlarnas alfabetiska ordning.

I löpande text:

(SAS 2016a)

(SAS 2016b)

- **Källor som saknar namngiven författare**

Om en källa saknar personlig författare anger du organisation, myndighet, företag eller motsvarande som författare i källhänvisningen. Om en tidskriftsartikel eller en tidningsartikel saknar författare skall du välja tidskriftens titel som hänvisning.

Exempel

(Svenska Dagbladet 2015).

- ***Källor som saknar utgivningsår***

En del källor kan sakna information om utgivningsår/uppdateringsår. Då skriver du u.å. (utan årtal) i källhänvisningen.

Exempel

(Johnson u.å.).

- ***Källor som saknar sidnummer***

Vissa böcker, artiklar, rapporter och motsvarande kan sakna sidnummer. Ange då kapitel/rubrik samt stycke istället. För webbsidor, lagar, författningar, EU-rättsakter och liknande följ motsvarande exempel i denna guide.

I följande exempel hänvisas till 3 stycket i kapitlet ”Introduction” av Smiths bok utgiven 2018:

(Smith 2018:Introduction, stycke 3)

- ***Initialförkortningar (akronymer)***

Du kan använda en etablerad initialförkortning (akronym) i texten, men första gången du refererar bör du skriva ut hela organisationens namn och ange akronymen i hakparentes efteråt.

(Förenta Nationerna (FN) 2015:2).

När du refererar till samma källa i fortsättningen behöver du endast skriva ut förkortningen.

(FN 2015:14).

I referenslistan skriver du akronymen först men följt av hela organisationens namn inom parentes. Exempel: FN (Förenta nationerna).

- ***Flera källor som hänvisar till samma idé***

Vid hänvisning till flera källor inom samma parentes separera källorna med semikolon och ange dem i alfabetisk ordning utifrån först nämnda författare. Detta kan exempelvis göras när flera källor stöder en viss idé eller driver en viss tes.

Exempel

Studier (Jones & Wilson 2019:14; Smith 2016:38; Yourstone 2012:145) visar att...

- **Riksdagstryck, konventioner, lagar, författningar, SOU och Ds, EU-rättsakter m.m.**

Nedan följer exempel på hur du kan källhänvisa för rättsligt material från Sverige och Europeiska unionen.

Exempel SOU

Bakgrunden till personsäkerhetsutredningen (SOU 2002:71, 3) var bland annat hot mot anställda inom rättsväsendet.

Exempel lagar

Ange kapitel och/eller paragraf vid hänvisningar till lagar istället för sidnummer.

Enligt 1 kap. 2 § i högskolelagen (SFS 1992:1434) ska uppgifter ...

eller

Statens roll som huvudansvarig betonas (SFS 1992:1434, 1 kap. 2 §)

Exempel EU-rättsakter

Vid hänvisningar till EU-rättsakter uppge artikel istället för sidnummer:

Enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (2006/123/EG) rör detta tjänsteföretag...

Exempel konventioner

När du refererar till konventioner i brödtexten så använder du förkortningar.

I FN:s konvention om barnets rättigheter (UNCRC 1989:9) fastslås att barn inte ofrivilligt får skiljas från sina föräldrar utom i fall då...

- **Domar**

Uppgift om domstol och domnummer ska finnas med. Första gången du hänvisar uppger du det fullständiga namnet på domstolen, sedan kan du använda förkortningar. Du behöver inte ta med domar/domstolsbeslut i referenslistan.

Exempel

Arbetsdomstolens dom nr 86/12 i mål A 96/11 ...

Högsta Förvaltningsdomstolens dom i mål nr 6108–12...

Högsta domstolens domar publiceras i Nytt juridiskt arkiv Avd. 1 och här ska alltid årtal och vilken sida domen börjar på i den tryckt publikationen anges:

Högsta domstolen (NJA 2011 S.109) fann att ...

- ***Illustrationer (fotografier, figurer, diagram, tabeller m.m.)***

Du kan hänvisa till illustrationer utan att ha med själva illustrationen i din text. Om du tar med en illustration i ditt arbete måste du kontrollera om den är upphovsrättsskyddad. Är bilden upphovsrättsskyddad krävs tillstånd från upphovsrättsinnehavaren innan du kan använda den. Under illustrationen skrivs en kort bildtext med ett nummer (exempelvis Figur 1), titel på illustrationen, upphovsperson och år. Den som gjort illustrationen (konstnären, fotografen etc.) hänvisas till i den löpande texten.

Bild 3 (Hansson 2015:32) är ett typiskt fotografi från ...

Målningen *The Fighting Temeraire* (Turner 1839) visar på ...

- ***Sekundärkällor (andrahandskällor)***

Om du använder dig av sekundärkällor ska primär- och sekundärkällan och år anges i källhänvisningen i den löpande texten.

Exempel

Om Sven Svensson i sin bok *Demokrati* utgiven 1981 på sidan 72 refererar något ur Arne Kullbergs bok *Fri- och rättigheter i Sverige* från 1832 kan källhänvisningen i texten se ut på följande sätt:

(Kullberg 1832, refererad i Svensson 1981:72)

alternativt

Kullberg (refererad i Svensson 1981:72) menar ...

Exempel

Liknande tankegångar hittar vi hos den franske filosofen Lyotard (refererad i Björkegren 1992:134) som konstaterar att det saknas estetiska kriterier för att fastställa ett konstverks värde. Det enda möjliga skulle då vara att ta fasta på konstverkets förmåga att skapa vinster.

- ***Audiovisuella medier (video- eller ljudfiler)***

Motsvarigheten till en sidhänvisning till text blir för en videoföreläsning eller en ljudbok en så kallad tidsstämpel. Du anger hur många minuter och sekunder in i filen det aktuella avsnittet startar.

Modell

(Författarnamn/motsvarande årtal, kapitel eller avsnitt (om relevant), minuter:sekunder)

För långa filer kan tidsstämpeln utökas till timmar:minuter:sekunder

Exempel

(Pettersson 2010, kap. 3, 4:35)

Harvard - skriva bibliografi

En bibliografi (referenslista/källförteckning) över alla källor som används i texten ska tas med i slutet av din uppsats/text och inkludera all information om källorna. När du skapar en bibliografi ska källorna alltid ordnas i bokstavsordning sorterade efter första författarens efternamn eller motsvarande.

Nedan följer exempel på hur du kan skriva referenser i bibliografin.

- *Bok med en författare*

Inkludera följande (om tillgängligt): Författarens efternamn, förnamn. Utgivningsår. *Titel*. Upplaga (om ej 1:a uppl.). Förlagsort: förlag.

Exempel

Bryman, Alan, 2008. *Social research methods*. 3 uppl. Oxford: Oxford University Press.

- *Bok med två eller fler författare*

Exempel

Blocher, Edward & Stout, David E & Juras, Paul E. & Cokins, Gary, 2013. *Cost management: a strategic emphasis*. 6 uppl. New York: McGraw-Hill/Irwin.

- *Bok med redaktör (samlingsverk/antologi)*

Att en bok ställts samman av redaktör(-er) ska anges för samlingsverk/antologier i en parentes mellan redaktörens namn och utgivningsåret.

Exempel

Kamrany, Nike M. & Day, Richard H. (red.), 1980. *Economic Issues of the Eighties*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

- *Kapitel i en bok med redaktör (antologi)*

Varje kapitel i en antologi ska behandlas som en egen källa och uppges som egen post i slutliga referenslistan. I texten ska du källhänvisa till den författare som har skrivit kapitlet – inte till bokens redaktör. I referenslistan skriver du författare och titel på det kapitel du hänvisar till följt av vilken bok som kapitlet ingår i (I:et som står efter kapitlets titel i referensen betyder just ”ingår i”). Sist anger du vilka sidor kapitlet finns i boken. Inkludera följande: Kapitelförfattarens efternamn och förnamn. Utgivningsår. Kapiteltitel. I:

Redaktör(ernas) efternamn och förnamn (red.). *Boktitel*. Upplaga (om ej 1:a upplaga).
Förlagsort: Förlag, kapitlets sidnummer som föregås av bokstav (S).

Exempel

Malmberg, Anders, 2003. Beyond the Cluster: Local Milieus and Global Connections. I:
Peck, Jamie & Wai-chung Yeung, Henry (red.). *Remaking the Global Economy*. London:
Sage Publications. S. 145–162.

- ***E-bok***

Inkludera samma information för en elektronisk bok som för en tryckt bok (se bok med en författare). Ibland finns det en beständig länk till e-boken (DOI, URN, Handle eller motsvarande) och då ska den anges.

Exempel på bok med beständig länk

Swinnen, Johan F.M & Rozelle, Scott, 2006. *From Marx and Mao to the Market: The Economics and Politics of Agricultural Transition*. Oxford. Oxford University Press.

En del böcker vars upphovsrätt har gått ut finns ibland fritt tillgängliga på Internet. Detsamma gäller böcker och rapporter där myndigheter/organisationer valt att göra verken fritt tillgängligt. Samma information ska finnas med som för tryckta böcker (se exempel ovan) men du lägger också till fullständig URL-adress (<http://...>) samt åtkomstdatum då du laddade ner/läste boken.

Exempel

Strindberg, August, 1912. *Three plays: Countess Julie; The Outlaw; The Stronger*. Boston: International pocket library. <https://archive.org/details/threeplayscounte00striuoft> (Hämtad 21 maj 2021).

- ***Tidskriftsartikel (vetenskaplig artikel)***

Inkludera följande om tillgängligt: Artikelförfattares efternamn och förnamn. Utgivningsår. Artikeltitel. *Tidskriftstitel* Volym.Nummer:artikelns sidnr. Ev. beständig länk eller webbadress.

Exempel

Lundmark, Linda, 2005. Economic Restructuring into Tourism in the Swedish Mountain Range. I: *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism* 5.1. S. 23–45.

Artiklar i vetenskapliga tidskrifter har ofta en beständig länk i form av DOI eller doi, URN, Handle eller liknande. Om artikeln har en beständig länk så anger du denna och annars anger

du webbadressen. För artiklar utan beständig länk och artiklar fritt tillgängliga på webben kan även åtkomstdatum behöva anges.

Exempel på fritt tillgänglig artikel

Ståhl, Christian, 2007. Det mytologiska självskadebeteendet: könade stereotyper och idealtypiska berättelser. *Socialvetenskaplig tidskrift* 14.4:280–294.
<https://journals.lub.lu.se/svt/article/view/15661/14144> (Hämtad 10 december 2019).

- Tidningsartikel

För tidningsartiklar som är tillgängliga på internet inkludera följande (om tillgängligt): Artikelförfattares efternamn, förnamn, utgivningsår. Artikel titel. I: *Tidning*. Utgivningsdag och månad. Fullständig URL (Hämtad datum).

Exempel

Lenas, Sverker, 2020. Jag har rätt starka anarkistiska sympatier. I: *Dagens Nyheter*. 8 februari.
<https://www.dn.se/kultur-noje/kjell-espmark-jag-har-ratt-starka-anarkistiska-sympatier/>
(Hämtad 14 februari 2020).

För tryckta tidningsartiklar samt tidningsartiklar hämtade från databaser (exempelvis Mediearkivet) inkludera följande (om tillgängligt): Artikelförfattares efternamn, förnamn, utgivningsår. Artikel titel. I: *Tidning*. Utgivningsdag och månad.

Exempel

Lenas, Sverker, 2020. Jag har rätt starka anarkistiska sympatier. I: *Dagens Nyheter*. 8 februari.

- Rapporter

Inkludera följande om tillgängligt:

Organisation eller författare, Utgivningsår. *Titel på rapporten*. Förlagsort: förlag. Fullständig URL-adress (<http://...>) (datum då du hämtade rapporten på nätet).

Exempel

Socialstyrelsen, 2020. *Barns medverkan i Socialstyrelsens arbeten: ett stödmaterial för att inhämta barns kunskaper och erfarenheter*. Stockholm: Socialstyrelsen.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-6-6858.pdf> (Hämtad 18 oktober 2020).

Exempel på rapport utgiven av institution vid universitet med beständig länk (DOI, URN, Handle eller motsvarande)

Hägglund, Markus & Marjavaara, Roger, 2020. *Är fritidshusägare en rekryteringsresurs i glesbygd? Resultat av en studie i Vilhelmina kommun*. Umeå: Institutionen för geografi, Umeå universitet. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-175977>

- **Webbsidor, bloggar och tweets**

Till webbsidor räknas källor på internet som inte kan räknas till någon annan publikationstyp (till exempel artikel eller bok).

Ta med följande uppgifter (om tillgängligt): Författarens, organisationens eller myndighetens namn, Årtal då webbsidan uppdaterades (år). *Dokumentets eller sidans titel*. Fullständig URL-adress (<http://...>), (datum då du hämtade webbsidan från dess plats på nätet).

Umeå kommun, 2019. *Näringsliv och arbete*.

<https://www.umea.se/umeakommun/naringslivocharbete.4.bbd1b101a585d7048000162431.html> (Hämtad 14 januari 2020).

Uppge dag och månad för blogginlägg och twittermeddelande, exempel:

Skagerlind, Malin, 2015. Tro inte det du läser. *Forskarbloggen*. (Blogg). 8 april.

<http://blogg.umu.se/forskarbloggen/2015/04/tro-inte-det-du-laser/> (Hämtad 14 augusti 2015).

Fällström, Anders, 2015. *Fewer topics in greater depth. #mathematics #Math Singapore math skills add up in the West* <http://cnb.cx/1M3BgPX>. (Twitter). 15 juli.

<https://twitter.com/hyperconvex/status/621212215006392320> (Hämtad 14 augusti 2015).

- **Uppslagsverk, lexikon**

För referenser till en artikel i ett elektroniskt uppslagsverk inkludera om tillgängligt:

Artikelförfattare. Utgivningsår. Artikel titel. I: *Uppslagsverkets titel*. Fullständig URL-adress (<http://...>) (Datum då du hämtade artikeln).

Krokmark, Tomas & Marklund, Sixten & Selander, Staffan, u.å. Didaktik. I: *Nationalencyklopedin*. <http://www.ne.se/lang/didaktik> (Hämtad 20 oktober 2020).

Om författare saknas skriver du titeln på uppslagsverket först:

Nationalencyklopedin, u.å. DCD.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dcd> (Hämtad 20 oktober 2020).

OBS! Wikipedia anses inte vara en säker källa och bör undvikas i vetenskapliga sammanhang. Vem som helst kan redigera artiklarna som gör att informationen därför kan vara felaktig och att det inte går att verifiera källan. Har du frågor om att använda Wikipedia som källa ska du vända dig till kursläraren.

- **Akademisk avhandling**

Inkludera följande om tillgängligt: Författare efternamn, förnamn, utgivningsår. *Avhandlingens titel*. Diss, universitet där examen är avlagd. Beständig länk (URN, Handle eller DOI).

Exempel

Abramowicz, Konrad, 2011. *Numerical Analysis for Random Processes and Fields and Related Design Problems*. Diss., Umeå universitet.
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-46156>

Exempel på licentiatavhandling

Lind, Mikael, 1996. *Affärsprocessinriktad förändringsanalys: utveckling och tillämpning av synsätt och metod*. Lic.-avh., Linköpings universitet.

- **Konferensbidrag**

Föredrag på konferenser kan publiceras i en konferenspublikation (på engelska kallad conference proceedings, ibland symposiums eller meetings). Inkludera följande information (om tillgängligt): Författarnas efternamn, förnamn. Utgivningsår. Titel på konferensbidrag. I: *Titel på konferenspublikation (proceeding): titel på konferens*. Konferensort, land konferensdatum, sidnummer på bidraget. Beständig länk (DOI, URN, Handle eller motsvarande)

Exempel

Witkowski, Emma & Hutchins, Brett & Carter, Marcus, 2013. E-sports on the rise? Critical Considerations on the Growth and Erosion of Organized Digital Gaming Competitions. I: *IE'13: Proceedings of the 9th Australasian Conference on Interactive Entertainment: Matters of Life and Death*. Melbourne, Australien, 30 september -1 oktober, S. 1–2.
<https://doi.org/10.1145/2513002.2513008>(här står doi med som en del av webbadressen)

För konferensbidrag som publiceras som artiklar i tidskrifter eller som kapitel i böcker följ motsvarande exempel i denna guide.

- **Riksdagstryck**

För de följande tre kategorierna (Riksdagstryck, Lagar och författningar samt SOU och Ds) redovisar vi här en förenklad variant.

Ange referens enligt: Typ riksdagsår:nummer. Eventuell titel.

Exempel

Proposition 2006/07:126. *Tillsyn över hundar och katter.*

Betänkande 2006/07: KrU2. *Muséer.*

Protokoll 2013/14:65. 2014. Onsdagen 5 februari.

- ***Lagar och författningar***

För lagar och författningar inkludera följande publiceringstid (SFS-nummer eller motsvarande) och titel på lagen.

Exempel

SFS 1998:204. *Personuppgiftslag.*

SOSFS 2005:13. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om fredstida katastrofmedicinsk beredskap och planläggning inför höjd beredskap.*

Exempel SOU och Ds

SOU 2002:71. *Personsäkerhetsutredningen. Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer: delbetänkande.*

Ds 2011:2. *Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen.*

- ***EU-dokument (förordningar, direktiv, beslut m.m.)***

Uppge institutionen(er) som utfärdat dokumentet och år och nummer i den ordning som står på dokument samt hela titeln på dokumentet.

Exempel

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

- ***Kurs- och läroplaner***

Skolverket, 2021. *Kursplan – slöjd.* Stockholm: Skolverket.

<https://www.skolverket.se/download/18.70f8d1a017495c3cb591745/1603780323202/SI%C3%B6jd.pdf> (Hämtad 18 december 2021).

Skolverket, 2019. *Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. 6 uppl. Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=4206> (Hämtad 18 december 2021).

- ***Illustrationer (fotografier, figurer, diagram, tabeller m.m.)***

Illustrationer som är skapade av andra är ofta upphovsrättsskyddade. I sådana fall krävs tillstånd av upphovsrättsinnehavaren innan du kan använda illustrationerna i din text. Om möjligt uppge alltid skaparen av illustrationen i referenslistan.

Exempel

Lenner, Anders, 2012. Night Against Procrastination (Fotografi). <http://www.ub.umu.se/nightagainstprocrastination/> (Hämtad 5 juni 2016).

Uppge namnet på skaparen av illustrationen om annorlunda än författaren. Om tillgängligt uppge också sidnummer för illustrationen:

Exempel

Hansson, Barbro, 2015. Umeå by Night (Fotografi). I: Johansson, Linda, *Västerbottensbilder*. S.13–15. Umeå. Fotoförlaget.

Om du har använt dig av en bild av ett konstverk på Internet ska du referera till det som ett fotografi på internet, oavsett ursprungligt medium. Om möjligt uppge konstnärens namn och samling:

Exempel

Turner, Joseph, 1839. The Fighting Temeraire (Fotografi). The National Gallery (online). <http://www.nationalgallery.org.uk/paintings/josephmallord-william-turner-the-fightingtemeraire> (Hämtad 5 april 2016).

- ***TV-program***

Titel. År. TV-bolag eller motsvarande som står för utsändningen av programmet. Datum och klockslag för ursprunglig visning. Länk till webbplats eller direkt till programmet (om sådan finns).

För äldre, ännu tillgängliga, program kan till exempel uppgift om sändningstid saknas. Då behöver du inte leta efter den informationen. Skapa referensen med hjälp av den information som finns på den plats där du hittade programmet.

Del av tv-serie:

Antikrundan. Säsong 26, avsnitt 10. 2015. Sveriges television, svt1, 12 mars.
<http://www.svtplay.se/video/2750826>

TV-program via UR-Play:

Makt och maktlöshet. 2015. UR Play, Kunskapskanalen. 9 april, 15:30.
<http://urplay.se/Produkter/181494-Var-samiska-kamp-Makt-och-maktloshet>

TV-program via UR access:

UR Samtiden - Hur kan utåtagerande barn bemötas? 2011. Kunskapskanalen.
<http://uraccess.se/products/162607>

UR Samtiden - Samiska veckan 2015: Språkliga förbud. 2015. Kunskapskanalen. 14 april, kl. 16:00. <http://uraccess.se/products/188771>

- ***Inspelat föredrag, föreläsning och tal***

Föreläsare/motsvarande, År. Föredragets/föreläsningens titel. (Format). URL (Hämtad datum).

Svensson. Jonas, 2018. Kritisk läsning. (Video).
<https://www.cambro.umu.se/portal/site/26198VT20-1/tool/61caf195-04db-4b51-8942-d94ec8e4131e> (Hämtad 5 maj 2020).

Hugoson, Rolf, 2020. Formalia och referenser: att skriva C-uppsats. (Video). <https://www.cambro.umu.se/portal/site/26198VT20-1/tool/61caf195-04db-4b51-8942-d94ec8e4131e> (Hämtad 5 maj 2020).

- ***Personlig kommunikation (intervjuer, epost, etc.)***

Till personlig kommunikation räknas information du fått via t.ex. e-postbrev, telefonsamtal, intervjuer, föreläsningar etc. Du ska alltid ha tillstånd från personen i fråga innan du refererar och har anonymitet utlovats måste ett sådant löfte hållas. Om möjligt ska du spara en kopia. Mer information om etiska regler för forskning hittar du på [Vetenskapsrådet hemsida](#).

Observera att i Harvardssystemet anges "personlig kommunikation" ibland i en fotnot på den sida där du refererar till den, och den ska då inte finnas med i referenslistan då det normalt inte är möjligt för läsaren att lokalisera källan. Kolla med din lärare/handledare om du är osäker!

En referens till en personlig kommunikation ska innehålla så mycket information som möjligt: namn, tjänsteställning/motsvarande, plats, år, sammanhang, form och datum (dag och månad).

Exempel

Svensson, Anna (student vid Umeå universitet), 2010. Intervju 11 maj.

Informant 1 (högstadielklass åk 8 i Umeå kommun), 2010. 12 flickor och 12 pojkar, enskilda intervjuer 9 maj.

Smith, Veronica (professor vid institutionen för fysik Umeå universitet), 2010. Norrskan, föreläsning 12 mars.

- *Sekundärkällor*

Ibland går det inte att få tag på originalkällan och då kan det vara rimligt att använda sekundärkällor (andrahandskällor). Endast sekundärkällor ska finnas med i litteraturlistan.

I följande exempel refererar Sven Svensson på sidan 72 i sin bok *Demokrati* något ur Arne Kullbergs bok *Fri- och rättigheter i Sverige från 1832*:

Svensson, Sven, 1981. *Demokrati*. Uppsala: Triad förlag.

- *Översatt titel*

Om du vill ge läsaren en översättning av textens titel gör du det genom att skriva översättningen inom parenteser direkt efter originaltiteln:

Ģermanis, Uldis, 1995. *Jaunie laiki un pagātnes ēnas* (New times and shadows from the past). Stockholm. Memento.

Om du inte kan hitta en officiell översättning av en boks titel får du göra översättningen själv.

Bibliografiska exempel Harvard

Nedan följer ett exempel på hur bibliografin kan se ut enligt Harvardsystemet. Underrubriker kan hanteras på olika sätt beroende på ämnesområdet och på skrivuppgiftens karaktär

Bibliografi (eller Källförtäckning)

Böcker

Bryman, Alan, 2008. *Social Research Methods*. 3 uppl. Oxford. Oxford University Press.

Lindkvist, L, (2017). *Religious Freedom and the Universal Declaration of Human Rights* (Human Rights in History). Cambridge: Cambridge University Press.

Lagar, riksdagstryck, utredningar och konventioner

CEDAW/C/RWA/CO/6, 2009. Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Draft Concluding Observations, forty-third session, 19 January–6 February.

Ds 2011:2. Avskaffande av den obligatoriska byggfelsförsäkringen. Miljöräkenskapsutredningen, 1991. Räkna med miljön! Förslag till natur- och miljöräkenskaper. Bilagedel. Stockholm: Allmänna förlaget.

Riksdagen: Proposition 2006/07:126. *Tillsyn över hundar och katter*.

UNCRC 1989:9. UNICEF.

Uppslagsverk och lexika

Kroksmark, Tomas & Marklund, Sixten & Selander, Staffan, u.å. Didaktik. I: *Nationalencyklopedin*. <http://www.ne.se/lang/didaktik> (Hämtad 20 oktober 2020).

4. Oxford

I Oxforssystemet anges referensen i not (en upphöjd siffra) i den löpande texten och en fotnot som placeras nederst på sidan i form av en siffra som efterföljs av förklarande källhänvisning. I Oxforssystemet används noter och fotnoter också för att göra kommentarer om något i texten. Detta förekommer även i andra referenssystem och är inte specifikt knutet bara till Oxford. Det finns några varianter av Oxforssystemet men det är ingen större skillnad mellan dessa. Det är viktigt att du använder systemet konsekvent och skriver referenser på samma sätt genom texten.

Förkortad information i fotnoten

I fotnoten skriver du en fullständig referens till källan *första gången* du hänvisar till den. Fullständig information om källan ska du också ange i bibliografin. Refererar du till samma källa flera gånger räcker det att andra gången (och efterföljande gånger) ta med författarens efternamn, verkets korttitel och sidnummer.

Exempel

Referera första gången i texten:

¹Jonas Tallberg, EU:s politiska system (2 uppl; Lund: Studentlitteratur, 2004), S. 65.

Referera andra och efterföljande gånger i texten:

²Tallberg, System, S. 79.

Förkortning av referenser (ibid, idem/edem)

När samma verk återkommer i efterföljande fotnoter så ska du ange efternamn, titel och sidnummer enligt exemplet ovan. Se till att använda samma korttitel varje gång. Undvik helst förkortningar såsom *ibid*¹. eller *idem/eadem* för att hänvisa till föregående not, eftersom det kan skapa oklarheter och lätt blir fel, i synnerhet när en text bearbetas och nya noter tillkommer.

Oxford – skriva bibliografi

Alla källor som du hänvisar till i texten måste finnas med i bibliografin. Du ska hänvisa endast till källor som du själv har läst. Det innebär att om du läser en text som i sin tur refererar till en källa som du vill hänvisa till, så måste det framgå att du inte har läst originalkällan utan att det är en sekundärkälla.

Bibliografin placeras längst bak i texten med en egen rubrik, men innan eventuella bilagor. Syftet med en bibliografi är att i samlad form ge läsaren all information som är nödvändig för att söka rätt på de källor du hänvisar till.

Skillnaden mellan Harvard och Oxfordsystemet i att skriva bibliografi består huvudsakligen i att året anges på slutet, efter förlaget. Nedan följer några exempel.

- Bok med en författare

Berman, Marshall, *Allt som är fast förflyktigas. Modernism och modernitet*. 5 uppl. Lund: Arkiv, 2012.

- Bok med två eller fler författare

Gilhus, Ingvild Sælid & Thomassen, Einar. *Antikens religioner. Mellanösterns och Medelhavsområdets religioner*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2015.

- Bok med redaktör (samlingsverk/antologi)

Samlingsverk och antologier som har en redaktör ska anges med (red.) mellan namnet och titeln.

Soltes, Ori Z. (red.). *National Treasures of Georgia: Art and Civilization Through the Ages*. London: Philip Wilson, 1999.

¹“*ibid.*” “*idem/eadem*” är latinska termer som innebär “densamme” och sidnummer

- **E-bok**

Samma information ska finnas med som för tryckta böcker, se exempel ovan. För böcker som du läst/laddat ner via ett bibliotek eller bokhandel lägger du till information om e-bok på slutet.

Bowen, Natasha K. & Guo, Shenyang. *Structural Equation Modeling*. New York: Oxford University Press, 2012. E-bok.

En del böcker vars upphovsrätt har gått ut finns ibland fritt tillgängliga på webben. Då ska du lägga till hela webbadressen samt datum då du laddade ner/läste boken. Om den kompletta webbadressen blir väldigt lång kan det räcka med att skriva ut en förkortad URL för var du hittade boken; exempelvis <http://books.google.se/>

Smith, Daniel. *Memory of a tree festival*. Hamburg: Sommer Publishing, 1902.

<http://www.treesandplantsmemoriesinsummer> (Hämtad 21 maj 2012).

Strindberg, August. *Three Plays: Countess Julie; the Outlaw; the Stronger*. Boston:

International pocket library, 1912. <http://books.google.se/> (Hämtad 21 maj 2012).

- **Kapitel eller del i bok (samlingsverk/antologi)**

Inkludera följande (om tillgängligt):

Kapitelförfattare. Kapiteltitel. I: *Boktitel*, redigerad av redaktörens för och efternamn och (red.) i parentes, kapitelsidor. upplaga om ej 1:a upplagan. Förlagsort: Förlag, utgivningsår.

Exempel

Nochlin, Linda. Varför har det inte funnits några stora kvinnliga konstnärer? I: *Konst, kön och blick: Feministiska bildanalyser från renässans till postmodernism*, (red). Anna Lena Lindberg, S. 23–52. 2 uppl. Stockholm: Studentlitteratur, 2014.

- **Tidskriftsartikel (vetenskaplig artikel)**

Inkludera följande (om tillgängligt): Artikelförfattarens/nas efternamn och förnamn. Artikelstitel. *Tidskriftstitel*. Volym, nr, år: artikelns sidnr.

Exempel

Lundmark, Linda. Economic Restructuring into Tourism in the Swedish Mountain Range. I: *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism* 5.1 (2005). S. 23–45.

Artiklar i vetenskapliga tidskrifter har ofta en beständig länk i form av DOI, URN, Handle eller liknande. Om artikeln har en beständig länk så använder du denna och annars anger du webbadressen. För artiklar utan beständig länk och artiklar fritt tillgängliga på webben kan även åtkomstdatum behöva anges.

Exempel

Lundmark, Linda. Economic Restructuring into Tourism in the Swedish Mountain Range. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*. Vol. 5, nr. 1, 2005: 23–45.

- ***Tidningsartikel***

Inkludera (om tillgängligt): Artikelförfattare. Artikel titel. *Tidning*. Artikelns datum.

Exempel

Steinfeld, Thomas, Turismens värld står vid vägs ände, I: Svenska Dagbladet (SvD) 7 januari 2011.

- ***Tidningsartikel på webben***

Samma uppgifter som för en tryckt tidskriftsartikel (se ovan) och URL samt åtkomstdatum som sätts inom parantes. Om URL:en blir väldigt lång kan det räcka med att uppge tidningens URL exempelvis <http://www.dn.se>.

Exempel

Steinfeld, Thomas, Turismens värld står vid vägs ände, I: Svenska Dagbladet (SvD) 7 januari 2011. <http://www.svd.se/turismens-varld-star-vid-vags-ande/om/kultur:understrecktet> (Hämtad 30 mars 2012).

- ***Webbsidor, bloggar eller tweetar***

Inkludera följande (om tillgängligt): Författarens, organisationens, företagets eller myndighetens namn. Websidans titel. Webbplatsens titel/ägare. Årtal då sidan senast uppdaterades. URL (Datum då du hämtade sidan på nätet).

Exempel

Jordbruksverket. Ekologiska nötkreatur. Jordbruksverket. 2018. <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/ekologiskproduktion/djurhallning/>

notkreatur.4.1cb85c4511eca55276c8000793.html (Hämtad 18 februari 2012).

Skriv författaren till blogginlägg och dess datum:

Bildt, Carl. Lördag med diverse. Alla dessa dagar. 2012-09-29.

<http://carlbildt.wordpress.com/2009/10/> (Hämtad 3 mars 2010).

Tweetar

Om du hänvisar till en tweet så kommer du redan i din text att ta med i stort sett all information som läsaren behöver för att hitta tweeten. Noten till en tweet skulle kunna se ut så här:

Kiely, Garrett. Twitter post, 15 september 2011, 8:50 a.m., <http://twitter.com/gkiely>.
eller så här:

Kiely, Garrett. Using Google, Authors Guild takes 2 mins to connect an author with an “orphaned work.” <http://bit.ly/nqyjOo>. 15 september 2011. <http://twitter.com/gkiely>.

I det första fallet anger du enbart information som gör att läsaren kan hitta tweeten. I det andra fallet finns hela tweeten med inklusive en länk.

Om du egentligen använder dig av information som inte utgör en del av själva tweeten utan ur den text (eller annan källa) som tweeten pekar på ska du givetvis INTE skriva referensen till tweeten utan till den faktiska källan. Jämför med andrahandskällor ovan.

- *Uppslagsverk, lexikon*

För referenser till en artikel i ett elektroniskt uppslagsverk inkludera om tillgängligt:
Artikelförfattare. Artikel titel. Uppslagsverkets titel, utgivningsår. Fullständig URL-adress (<http://...>) (Datum då du hämtade artikeln).

Kroksmark, Tomas & Marklund, Sixten & Selander, Staffan. Didaktik.

I: *Nationalencyklopedin*, u.å.. <http://www.ne.se/lang/didaktik> (Hämtad 20 oktober 2020).

Om författare saknas skriver du titeln på uppslagsverket först:

Nationalencyklopedin. DCD, u.å..

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dcd> (Hämtad 20 oktober 2020).

- *Akademisk avhandling*

Doktorsavhandlingar och licentiatavhandlingar skall ha uppgift om universitet där examen är avlagd. Du använder förkortningen diss. för doktorsavhandling och lic.-avh. för

licentiatavhandling.

Exempel

Eriksson, Jessica. *Branschinteraktion och institutionell förändring: omvandling i två livsmedelsbranscher*. Diss., Umeå universitet, 2004.

Lind, Mikael. *Affärsprocessinriktad förändringsanalys: utveckling och tillämpning av synsätt och metod*. Lic.-avh., Linköpings universitet, 1996.

- **Riksdagstryck**

Typ. Riksdagsår: nummer. Eventuell *titel*.

Proposition 2006/07:126. *Tillsyn över hundar och katter*.
Betänkande 2006/07: KrU2. *Muséer*.

- **Lagar och författningar**

För lagar och författningar inkludera publiceringstid (SFS-nummer eller motsvarande) och titel på lagen.

SFS 1998:204. *Personuppgiftslag*.
SOSFS 2005:13. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om fredstida katastrofmedicinsk beredskap och planläggning inför höjd beredskap*.

- **SOU och Ds**

Finns det en tydlig kommitté eller liknande som utfört utredningen ska information om denna finnas med.

SOU 2002:71. *Personsäkerhetsutredningen. Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer: delbetänkande*.

Ds 2011:2. *Avskaffande av den obligatoriska byggfelsförsäkringen*.

- **Rapporter**

Inkludera följande om tillgängligt:

Organisation eller författare. Titel på rapporten. Förlagsort: förlag, utgivningsår. Fullständig URL-adress (<http://...>) (Datum då du hämtade rapporten på nätet).

Exempel

Socialstyrelsen. *Barns medverkan i Socialstyrelsens arbeten: ett stödmaterial för att inhämta barns kunskaper och erfarenheter*. Stockholm: Socialstyrelsen, 2020.

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-6-6858.pdf> (Hämtad 18 oktober 2020).

- *Illustrationer (fotografier, figurer, diagram, tabeller m.m.)*

Illustrationer som är skapade av andra är ofta upphovsrättsskyddade. I sådana fall krävs tillstånd av upphovsrättsinnehavaren innan du kan använda illustrationerna i ditt arbete. Om möjligt uppge alltid skaparen av illustrationen i referenslistan.

Lenner, Anders. *Night Against Procrastination* (Fotografi), 2012.

<http://www.ub.umu.se/nightagainstoprocrastination/> (Hämtad 5 april 2016).

Uppge namnet på skaparen av illustrationen om annan än författaren. Om tillgängligt uppge också sidnummer för illustrationen:

Hansson, Barbro. *Umeå by Night* (Fotografi). I: Johansson, Västerbottensbilder. Umeå: Fotoförlaget, 2015. S. 32.

Om du har använt dig av en bild av ett konstverk på internet ska du referera till det som en bild på internet, oavsett ursprungligt medium. Om möjligt uppge konstnärens namn och samling:

Turner, Joseph. *The Fighting Temeraire* (Oljemålning), 1839. The National Gallery (online). www.nationalgallery.org.uk/paintings/josephmallord-william-turner-the-fightingtemeraire (Hämtad 5 april 2016).

- *TV-program*

Lindsjö, Lars. *UR Samtiden – Hur kan utåtagerande barn bemötas?* (TV-program).

Stockholm: Sveriges utbildningsradio, 2011. <https://uraccess.net/>

- *Personlig kommunikation (intervjuer, e-post)*

Till personlig kommunikation räknas information som du fått via t.ex. e-post, telefonsamtal, intervjuer, föreläsningar etc. Du skall alltid ha tillstånd från personen i fråga innan du refererar till en muntlig källa och har anonymitet utlovats måste ett sådant löfte hållas. Om möjligt ska du spara en kopia. Mer information om etiska regler för forskning hittar du på

Vetenskapsrådets hemsida.

Observera att i Oxfordstilen anges “personlig kommunikation” oftast endast i en fotnot på den sida där du refererar till den, och inte i referenslistan då det normalt inte är möjligt för läsaren att lokalisera källan. Kolla med din lärare/handledare om du är osäker!

En referens till en personlig kommunikation ska innehålla så mycket information som möjligt: namn, tjänsteställning/motsvarande, plats, sammanhang, form och datum.

Exempel

Svensson, Anna (student vid Umeå universitet), Intervju 11 maj 2010.

Informant (högstadielklass åk 8 i Umeå kommun), 12 flickor och 12 pojkar, enskilda intervjuer 9 maj 2010.

Smith, Veronica (professor vid institutionen för fysik Umeå universitet), Norrsken, föreläsning 12 mars 2012. .

- ***Sekundärkällor***

I följande exempel refererar Sven Svensson på sidan 72 i sin bok *Demokrati* något ur Arne Kullbergs bok *Fri- och rättigheter i Sverige från 1832*:

Svensson, Sven, 1981. *Demokrati*. Uppsala: Triad förlag.

- ***Översatt titel***

Om du vill ge läsaren en översättning av textens titel gör du det genom att skriva översättningen inom hakparenteser direkt efter originaltiteln:

Ģermanis, Uldis, 1995. *Jaunie laiki un pagātnes ēnas* [New times and shadows from the past]. Stockholm. Memento.

Om du inte kan hitta en officiell översättning av en boks titel får du göra översättningen själv.

5. Referens av citat

Förutom att referera till en källa i löpande text kan du också vilja ange exakta citat. Ett citat ska alltid anges med exakt text från källan, markeras med “citationstecken”, och följas av en källhänvisning.

Harvadsystemet – citat

Citat måste vara angivet enligt den exakta texten och källhänvisningen ska även innehålla sidnummer. Kortare citat som är färre än 30 ord skrivs i den löpande texten, inom citattecken (“ ”):

Exempel

“When traits are determined by many genes, usually in concert with environmental factors, they are referred to as quantitative traits” (Hartl 1988:5).

eller

Handboken slår fast att man “utesluter den punkt som avslutar den citerade texten i original” (Strömqvist 1998:138).

Om du vill utelämna ett avsnitt i ett citat för att korta ner det, ska du markera det med tre punkter (...):

Exempel

“Begrepp ... hjälper oss att se likheter och skillnader mellan objekt och vi kan lära oss något om hur vi skall förhålla oss till dem i olika sammanhang” (Säljö 2000:34).

Blockcitat

Längre citat, mer än 30 ord, skrivs som ett eget stycke med indrag i höger- och vänsterkant och med mindre teckengrad än den övriga texten. Exempelvis om den övriga texten är skriven i Times New Roman 12p då ska citatet vara skrivet i Times New Roman 10p. Sådana typer av citat kallas för *blockcitat*. När du skrivit ett blockcitat då ska du inte använda ett citationstecken. Exempel:

Sommaren blev torr och het. Många bränder härjade. Två norrländska städer, Sundsvall och Umeå, brann ned så gott som totalt. Men stockholmarna gladdes åt det vackra vädret och tillbringade sin lediga tid i stadens parker och gröna omgivningar. En söndag i början av juli höll arbetarna demonstration för allmän rösträtt. Polisen hade förbjudit allt tågande genom gatorna, man fick nöja sig med att samlas vid Lill-Jans (Fogelström 1965:100).

Observera att parentesen kommer efter blockcitat och punkt efter parantesen.

Oxfordsystemet – citat

I Oxfordsystemet ska citat också anges ordagrant och exakt från källan. Skillnaden från Harvardsystemet är att du hänvisar till en fotnot. Fotnoten placeras direkt efter citatet.

Exempel

“Referenstekniken är en kunskap som du kommer att ha mycket nytta av under din process med att skriva vetenskapliga rapporter.”²

Samma regler gäller i Oxfordsystemet att kortare citat skrivs inom citattecken (“ ”) och längre citat skrivs som ett eget stycke med indragen vänster och högermarginal och med något mindre teckengrad än den övriga texten (blockcitat). Vid blockcitat i Oxfordsystemet hänvisar du till en fotnot.

Exempel

Sommaren blev torr och het. Många bränder härjade. Två norrländska städer, Sundsvall och Umeå, brann ned så gott som totalt. Men stockholmarna gladdes åt det vackra vädret och tillbringade sin lediga tid i stadens parker och gröna omgivningar. En söndag i början av juli höll arbetarna demonstration för allmän rösträtt. Polisen hade förbjudit allt tågande genom gatorna, man fick nöja sig med att samlas vid Lill-Jans.³

Sammanfattning

Var sparsam med citat i din text, det är bättre att du refererar (återger text med egna formuleringar) för då visar du att du har förståelse för det du läser och att du kan förhålla dig till källan på ett självständigt sätt. Citat är mer passande när du ska återge exempelvis utdrag ur intervjuer eller undersökningsmaterial.

6. Program för referenshantering

Det finns olika program som kan vara hjälpmedel för referenshantering under skrivprocessen.

Funktioner för noter och fotnoter finns i ordbehandlingsprogram som t.ex. **Word**. Du kan också använda dig av programvaror för referenshantering som t.ex. EndNote och RefWorks, där du kan du samla alla dina källor. I ett sådant program (referenshanteringsprogram) lägger du in information om källorna du läst och sedan kan du exportera referenserna enligt Oxford, Harvard, eller något annat referenssystem.

Vissa program är fria att använda och vissa kräver licens.

7. Primär- och sekundärkällor

När du under utbildningens gång ska skriva egna texter eller uppsats kommer du använda dig av olika typer av källor. Det är viktigt att du som student utvecklar en förståelse för hur du kan använda och granska källorna på en vetenskaplig nivå i ditt akademiska skrivande.

²Pia Mattsson & Anders Örtengren, *Smått och gott: Om vetenskapliga rapporter och referensteknik* (Lund: Studentlitteratur, 2008), S. 54.

³Per Anders Fogelström, *Barn av sin stad* (Stockholm: Bonniers, 1965), S. 100.

Källor brukar delas upp i primärkällor och sekundärkällor. Du förväntas redogöra för och bygga vidare på andras texter, vilket innebär att de texterna blir dina källor.

Primärkällor är källor som ger förstahandsinformation om ett ämne - där en undersökning har dokumenterats och resultatet från undersökningen har redovisats och tolkats. Primärkällor ger dig möjlighet att bedöma vad som är relevant för din egen undersökning och att du kan kontrollera att informationen understödjer ditt påstående. Att använda primärkällor ökar också din texts trovärdighet och ger särskild vikt till din uppsats. Exempel på primärkällor kan vara artiklar och böcker där någon presenterar sin egen teori, eller en föreläsare/forskare som talar om sitt eget forskningsresultat.

Sekundärkällor återger vad en annan källa har presenterat. Sådana källor refererar huvudsakligen till primärkällor - den informationen som finns hos sekundärkällan är tolkningar och utvärderingar av en primärkälla. Detta innebär att när du återger information från en sekundärkälla får läsaren ta del av tredjehandsuppgifter.

Exempel på sekundärkällor är artiklar i dagstidningar, översiktsartiklar, läroböcker. Om du använder dig av sekundärkälla, var noga med att det ska framgå i din text att informationen inte kommer från originalkällan (primärkällan). Exempelvis om du har läst en artikel eller i en bok om en studie, men inte kunnat ta del av studien själv så ska du uppge den informationen. Då kan du till exempel skriva:

Modellen har utvecklats av Peter Andersson (refererad i Nyman 2015).

Andersson (refererad i Nyman, 2015:35) urskiljer att... eller Enligt Nyman (2015:35) urskiljer Andersson...

Tips!

Se YouTube filmen från Linnéuniversitet om Primär- och sekundärkällor. [SE FILMEN HÄR](#)

8. Källkritik

Att vara källkritisk innebär att vara noga med vilka källor du väljer att använda. Det är viktigt att du kan motivera varför du har valt att använda en viss källa och att källan är tillförlitlig. Exempelvis kan Wikipedia ge en snabb överblick och information över ett område, men du kan inte använda Wikipedia som en tillförlitlig källa. För att du ska kunna bedöma källans tillförlitlighet kan det vara användbart att ställa några frågor om källan. Exempelvis

1. **Vem är ansvarig för informationen?** Är det en författare som är expert eller är det en erkänd myndighet/organisation? Om källan kommer från internet, finns det en URL adress som visar vem som ansvarar för informationen?

2. **Vilket innehåll har materialet?** Finns den informationen du söker i källan? Är den informationen korrekt och objektivt formulerad? Ger källan en bred och djup täckning av ämnet? Finns det andra referenser i källan och till vilka refereras det till?
3. **Vem är målgruppen?** Riktas sig informationen till forskare, studenter, allmänheten? Är denna typ av material relevant för dig?
4. **När publicerades materialet?** Är den tillräcklig aktuell för dina behov eller finns det nyare information på området?
5. **Varför har materialet publicerats?** Vad vill författaren informera om, påverka? Vad för typ av forskning är det som presenteras?

Inom källkritiken anses primärkällor vara tillförlitligare än sekundärkällor, eftersom primärkällor är oftast oberoende av andra källor. När du ska granska materialet som du vill använda i ditt skrivande bör du därför vara uppmärksam på vad som är primärkällan. Var extra noga med källor som hämtas från internet. Om du är osäker på ifall informationen stämmer försök då att jämföra flera källor med varandra.

Tips!

Titta på YouTube filmen från Umeås universitet om Kritisk läsning. [SE FILMEN HÄR](#)

9. Att referera på engelska

Om du skriver på engelska kan du använda dig av Harvard, Oxford eller av Chicago Manual of Style (CMOS) som referenssystem. Chicago Manual of Style används inom den akademiska världen som en manual med uppsättning av skrivregler.

Manualen för Chicago Manual of Style finner du på nätet genom länken nedan:

[Chicago Manual of Style](#)

10. Övrigt

Kontakt biblioteket

Behöver du stöd i informationssökning, kan du boka handledning med en bibliotekarie på EHS. Kontakta biblioteket@ehs.se för att boka ett möte.

Skrivarverkstad

Skrivarverkstaden är en lärarledd workshop för att stimulera och utveckla skrivande av de olika slags inlämningsuppgifter och examensarbeten som förekommer på EHS.

Vill du vara med på skribarverkstad ska du anmäla dig genom att skicka mejl till kursadministrator@ehs.se